

Waar kan ik later gaan wonen?

Wellicht denk je weleens na over de vraag waar je later kan wonen. Of denken ouders na over de vraag: “waar kan mijn kind straks wonen?”. Voor jongeren met autisme is het niet altijd vanzelfsprekend dat zij zelfstandig kunnen gaan wonen zonder een vorm van begeleiding. Zeker in de eerste fase van ‘thuis’ naar ‘eigen huis’ is begeleiding nodig. In vijf vragen wordt ingegaan op het proces van thuis wonen naar groepswonen of begeleid zelfstandig wonen.

Welke vorm van wonen past bij mij?

Dit is een eerste en belangrijke vraag. Deze vraag zal voor de één op jonge leeftijd spelen en bij de ander op latere leeftijd. Het gaat over de vraag welke begeleiding en ondersteuning nodig is en welke woonwensen een jongere heeft. Samen met de jongere, ouders en begeleiding kan in beeld gebracht worden welke woonvorm het beste aansluit bij de behoefte en wensen van de jongeren. De NVA heeft de checklist ‘wonen met autisme’ opgesteld. Aan de hand van deze lijst, kan duidelijk worden wat het beste past.

Welke woonvormen zijn er?

Er zijn verschillende woonvormen voor mensen met autisme; de twee meest voorkomende woonvormen zijn groepswonen en begeleid zelfstandig wonen. Vaak starten jongeren in een vorm van groepswonen. In deze woonvorm is de begeleiding intensief betrokken, zo’n 12 tot 24 uur. Er wordt een aantal vaardigheden geleerd zoals zelfzorg, koken, geld beheeren en je kamer op orde houden. De jongere woont samen met vier á vijf groepsgenoten, gaat met hen om en bouwt vriendschappen op. Naarmate een jongere ouder wordt, kan de behoefte ontstaan om begeleid zelfstandig te gaan wonen. Een aantal vaardigheden is eigen gemaakt, er is zicht op waar iemand goed in is en wat iemand nog kan aanleren. Bij begeleid zelfstandig wonen, woont iemand in een appartement, een huis in de

In dit nummer

Jongeren en jongvolwassenen met autisme hebben behoefte aan een eigen, passende woonplek. Een plek waar iemand zich thuis voelt. Maar wat is een passende woonplek? En wanneer kun je daar wonen en wat moet daarvoor geregeld worden?

In deze nieuwsbrief vertellen twee jongvolwassenen over hun woonplek. Daarnaast staat er informatie over het proces van thuis wonen naar (begeleid) zelfstandig wonen en wat hierin belangrijk is. Er is ook gesproken met een ambtsdrager die regelmatig contact heeft met jongeren en jongvolwassenen die in een woonvoorziening wonen. Hij onderstreept het belang van een identiteitsgebonden woonvoorziening.

Medewerkers van Helpende Handen denken graag met je mee in de vragen die je hebt. Wil je weten wat wij voor je kunnen betekenen? Kijk dan op www.helpendehanden.nl/autismediendiensten voor een uitgebreid overzicht van onze dienstverlening of neem contact op met Helpende Handen.

Neem bij vragen over wonen of begeleiding contact op met consultants persoonlijke dienstverlening. Zij ondersteunen bij het zoeken naar passende zorg en ondersteuning.

T 0348 48 99 70

E info@helpendehanden.nl

I www.reformatorischzorgloket.nl

wijk of in een groot huis met eigen zit-slaapkamer. De begeleiding is minder intensief betrokken, meestal een aantal momenten per week. Deze momenten van begeleiding worden vooraf afgesproken. Wanneer het nodig is kan er wel extra contact gezocht worden met begeleiding.

Wat moet er geregeld worden?

Er zijn twee belangrijke zaken geregeld moeten worden om ergens te kunnen wonen. In de eerste plaats moet er een indicatie zijn, om zorg en begeleiding aan te vragen. Een indicatie vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt afgegeven door de gemeente (Wmo) een indicatie vanuit de

Wet langdurige zorg (Wlz) door het CIZ. In de tweede plaats is het van belang om na te denken of het nodig is dat er een mentor en bewindvoerder voor iemand aangesteld moet worden. Een mentor is betrokken bij de zorg en een bewindvoerder beheert de financiën. Het is niet altijd nodig een mentor en bewindvoerder aan te stellen, maar als het zelf bespreken en regelen van zaken voor iemand ingewikkeld is, is het fijn als deze er is.

Wie begeleidt ons bij vragen zoals een geschikte woonvorm, indicatieaanvraag, mentor en bewindvoerder?

Consulenten persoonlijke dienstver-

lening van Helpende Handen kunnen bij deze vragen advies geven en ondersteuning bieden. Meestal gebeurt dit door middel van een huisbezoek. De consulent maakt dan kennis en inventariseert de vragen die er zijn. Vervolgens geeft de consulent een advies; op basis hiervan kunnen de jongere en zijn of haar ouders keuzes maken. Consulenten kunnen ook ondersteunen bij een indicatieaanvraag richting de gemeente of het zorgkantoor; zo nodig kunnen zij bij gesprekken aanwezig zijn en cliëntondersteuning bieden.

Ik weet waar ik wil gaan wonen, hoe gaat het nu verder?

Wanneer duidelijk is waar iemand wil gaan wonen, kan men zich aanmelden bij de zorgaanbieder. Soms is er een wachtlijst, waardoor er niet direct een plaats is in de woonvorm. Wanneer er plaats is, vindt er een intakegesprek plaats. Dit gesprek is bedoeld om wederzijds kennis te maken. Er wordt tijdens het gesprek gekeken naar de zorg- en begeleidingsvraag en of de organisatie deze zorg en begeleiding kan bieden. Het is belangrijk dat iemand in de juiste woonvorm gaat wonen waar zorg en ondersteuning geboden kan worden die hij of zij nodig heeft.

Tekst: Bart-Jan Noorlander

Er zijn verschillende identiteitsgebonden woonvoorzieningen voor jongeren met autisme

- Esveld, Barneveld
- Welcura, Elspeet
- Welcura begeleid zelfstandig wonen, Barneveld
- EF 5, Veenendaal
- Uiterwaarden wonen, in ontwikkeling
- Juventum, Ede
- De Reling, Gouda
- Toevlucht, Kapelle en Wemeldinge

Wonen met begeleiding

Arie is 21 jaar en woont in een groep en krijgt daar begeleiding. Hij vertelt over zijn ervaringen en wil graag andere jongeren stimuleren om na te denken over wat ze echt graag willen.

Arie kreeg al jong de diagnose ASS (autisme). Hij was toen 4 jaar. Vanaf zijn 15de jaar heeft Arie bij de Welkamp gewoond. Dat is een woonvoorziening voor jongeren met autisme van de reformatorische organisatie Welcure, waar jongeren kunnen wonen tot 18 jaar. Sinds drie jaar, Arie is nu 21, woont hij in een andere woonvoorziening. Ook daar biedt Welcure begeleiding. Arie vindt het fijn dat hij kon doorstromen naar deze mogelijkheid.

Begeleiding

“We wonen in een groep, maar er wordt tegelijk een heel individuele aanpak gehanteerd”, vertelt Arie. “’s Morgens vroeg, ’s middags en ’s avonds is er een begeleider aanwezig in de groep. Daarnaast heb ik een vaste mentor; diegene is mijn persoonlijk begeleider en mijn vaste aanspreekpunt. Bepaalde problemen kan ik met mijn mentor bespreken. En ook bijvoorbeeld bij het regelen van papierwerk voor verzekeringen en andere formaliteiten kan ik hulp van mijn mentor krijgen.”

Dagelijks leven

Arie werkt op dit moment in een supermarkt en volgt daarnaast een mbo niveau 3 opleiding tot verkoopspecialist. “Dit kost veel energie, maar het geeft me ook veel energie. Want ik ben er wel trots op dat dit me ondanks mijn beperking wel lukt en dat het haalbaar is! Omdat ik onregelmatig en relatief veel werk, ben ik niet zoveel aanwezig in de groep. Maar als ik er ben, is er altijd wel iemand in voor een praatje of een spelletje of iets dergelijks. Als iemand zich na een werkdag even terug wil trekken op zijn of haar kamer, is dat ook prima. We hebben een gezamenlijke huiskamer waar we een spelletje kunnen doen of een praatje kunnen maken. Daar eten we samen. We hebben een rustige, stabiele groep. We wonen nu met zes jonge mensen in deze groep; we hebben allemaal een vorm van autisme. We weten wat we

aan elkaar hebben. Dat kost wel tijd, om elkaar te leren kennen, zeker als er nieuwe bewoners komen. Wel is het leuk als je interesse hebt voor bijvoorbeeld dezelfde onderwerpen of als je hobby’s met elkaar kunt delen.”

Zelfstandigheid

Welcure is een reformatorische organisatie. Arie heeft daar bewust voor gekozen, omdat dit goed aansluit bij zijn eigen principes en opleiding. “Ik wil vanuit deze vorm van wonen met begeleiding graag leren zelfstandig te gaan wonen met begeleiding aan huis. Nu al probeer ik zoveel mogelijk dingen zelf te doen en te regelen. Als ik er niet uit kom, staat mijn mentor altijd voor me klaar. Mijn eigen kamer is zo basic mogelijk ingericht; dat scheelt opruimen en schoonmaken! Als ik bezoek krijg, ontvang ik dat het liefst gezellig in de huiskamer.”

Toekomst

“In de tijd dat ik hier nu woon, heb ik geleerd dat er wel heel wat bij komt kijken om zelf een huishouden te gaan runnen. Want als ik bijvoorbeeld vroeger ’s avonds moe thuis kwam, kon ik thuis rustig achterover leunen. Nu heb je toch de verantwoordelijkheid dat bepaalde taken gewoon moeten gebeuren. We hebben namelijk een dagelijks schema van wie wat doet (denk aan de vaatwas-

ser inruimen, stoffen en de toiletten schoonmaken). Maar ik wil heel graag zelfstandig mijn huishouden leren runnen en met een goede motivatie is er veel mogelijk! Mijn wens is daarom ook om (bijna) volledig zelfstandig te kunnen wonen!

Aan andere jongeren die nadenken over wonen, wil Arie graag laten weten: “Denk er goed over na en bedenk wat je echt graag wilt. “Stel een concreet doel voor over een bepaald aantal jaren. Geloof in jezelf en in je mogelijkheden! Waar een wil is, is een weg!”

Tekst: Inge van Hell

“Dit is voor mij een heel goede woonplek!”

Marleen is een gezellige prater, die me graag alles wil vertellen wat ik wil weten. Ze is de week voor ons gesprek 23 jaar geworden.

Marleen kreeg na een lange zoektocht toen ze 9 jaar was de diagnose syndroom van Asperger. Al eerder was de diagnose PDD-nos gesteld, die dus later werd bijgesteld. Inmiddels wordt de diagnose syndroom van Asperger niet meer gesteld en heet het allemaal autisme spectrum stoornis.

Ik ben blij dat ik nu mijn eigen plekje heb

Dagelijks leven

Sinds een jaar woont ze zelfstandig met begeleiding. “Ik woon in een fijn appartement en ik krijg iedere avond, behalve op zondag, begeleiding. Overdag werk ik in een winkel. Het is een gezellige winkel, waar we van alles verkopen: huishoudelijke artikelen, maar bijvoorbeeld ook feestartikelen en diervoeding. Ik vind het erg leuk om te werken en ik geniet van de contacten met de klanten. Het is jammer dat het nu door corona allemaal zo anders is. Als ik na mijn werk thuis kom, doe ik de voorbereidingen voor het eten. Dan komt mijn begeleider. Vaak kook ik samen met haar en dan eten we samen. Ondertussen en na het eten kunnen we

allerlei dingen bespreken. Bijvoorbeeld regelingen en financiële zaken. Ze helpt me ook bij de huishoudelijke taken en het plannen daarvan. Vaak hebben we het ook over dingen die mij bezig houden, die ik moeilijk vind. Ze komt ongeveer twee uur, soms iets langer. Vaak hebben we de tijd hard nodig om alles te bespreken!”

Eigen plekje

“Ik woon hier nu een jaar, maar het is wel jammer dat er door corona bijna geen bezoek kan komen. Mijn opa en oma zijn kortgeleden pas voor het eerst in mijn appartement geweest! Eerst heb ik bij Welcura gewoond; nu woon ik zelfstandig maar wel met begeleiding van Welcura. Dat vind ik fijn, want met deze begeleiding kan ik zelfstandig wonen. Ik ben blij dat ik nu mijn eigen plekje heb; ik ben nogal prikkelgevoelig en daarom is het wonen in een groep voor mij best pittig. Mijn ouders hebben met en voor mij gezocht naar deze woonplek. Het heeft best wel tijd en energie gekost om alles goed te regelen, ook met de begeleiding enzo, maar dit is voor mij een heel goede plek! Ik hoop en wens dat ook andere jongeren met autisme een fijne woonplek vinden met goede begeleiding!”

Tekst: Inge van Hell

“Het is belangrijk dat de jongere zich gezien voelt”

Goede huisvesting, begeleiding en mogelijkheden om zich te ontwikkelen, zijn belangrijke aspecten voor jongeren die gaan wonen in een woonvorm. Minstens zo belangrijk is de identiteit binnen de woonvorm en het pastorale contact vanuit de kerkelijke gemeente. Dat zegt J.L. Versprille, ouderling en pastoraal medewerker in de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Barneveld.

Versprille is geboren in West-Zeeuws-Vlaanderen en sinds 1989 woonachtig in Barneveld. Hij is getrouwd en vader van vier zoons. Sinds 2004 is hij ambtsdrager en sinds 2015 is hij als pastoraal medewerker aan de kerkelijke gemeente verbonden. Over zijn betrokkenheid bij jongeren en jongvolwassenen met autisme vertelt hij: “Het pastorale contact onderhouden met onze leden en doopleden is onderdeel van mijn ambtelijke taak. Hierdoor heb ik onder andere contact met jongeren en jongvolwassenen met autisme.”

Identiteitsgebonden zorg

De laatste jaren zijn er verschillende kleinschalige wooninitiatieven gestart. Versprille onderstreept het belang van identiteitsgebonden zorg. “Ik denk dat het belangrijk is dat jongeren kunnen wonen op een plaats waar ze zich veilig en geborgen voelen. Daar is de identiteit onlosmakelijk mee verbonden; die vormt mede de veiligheid en geborgenheid. Wat mij opvalt bij jongeren met autisme - die ik ken - is dat ze sterk hechten aan structuur. Bij identiteitsgebonden wonen, neemt de

Het blijft van belang om als ambtsdrager actief contact te onderhouden.

Bijbel een centrale plaats in en dan zie ik dat men dat nauwgezet waarneemt. Zonder identiteitsgebonden wonen, zou dit achterwege blijven. Althans het zou niet gestimuleerd worden. Ik heb de verschillen gezien tussen identiteitsgebonden en niet-identiteitsgebonden woonvormen. Gelukkig zijn de betrokken jongeren in een niet-identiteitsgebonden woonvorm nog betrokken, maar het is voor hen veel moeilijker om in deze omgeving te zijn. Het verschil met wat ze van thuis uit meegekregen hebben is dan groot en het geeft voor hen een stukje vervreemding, dat kan gaan leiden tot terugtrekken en vereenzaming.”

Contact vanuit de kerkelijke gemeente

Contact onderhouden vanuit de kerkelijke gemeente is van groot belang vindt Versprille. “Ik geef hier vorm aan door regelmatig contact met hen te hebben. Ik breng bijvoorbeeld een bezoek in de woonvorm en probeer contact via WhatsApp of e-mail te hebben. Ook gebeurt het dat we gesprekken bij ons in één van de zalen van ons kerkgebouw houden. Als er situaties zijn waar ze het moeilijk mee hebben, dan kunnen ze altijd contact opnemen. Dat weten ze. Toch is de ervaring - en dat is niet alleen bij jongeren met autisme - dat je zelf actief

Foto: C. van Ginkel

het contact onderhoudt. Dat proberen we zo goed mogelijk in overleg met hen te plannen.”

Pastoraal contact

In de loop der jaren heeft Versprille gemerkt wat belangrijk is in het pastorale contact met jongere die in een kleinschalige woonvoorziening wonen. “Het fijnst is de jongere persoonlijk te spreken, als je hem of haar bezoekt. Belangrijk daarbij is contact te leggen met de leiding van de woonvoorziening. Een ander punt bij de bezoeken is dat het goed kan zijn om met jongeren met autisme af te spreken dat ze van te voren punten toesturen die gebruikt kunnen worden bij het gesprek. Dat kan goed werken en houdt ook structuur tijdens het gesprek. Het voorkomt dat het gesprek afgesloten wordt terwijl er voor hen wezenlijke punten onbesproken zijn gebleven. Dat zou ik graag willen voorkomen.

Van belang blijft om zelf actief contact te onderhouden. De jongere voelt zich dan gezien. Denken dat ze zelf wel zullen bellen als er iets is, is vaak nog wel een illusie. Het door de jongere zelf contact opnemen wordt in het algemeen toch als een drempel ervaren.”

Naar een andere kerkelijke gemeente

Het komt voor dat jongeren in een woonvoorziening gaan wonen in een andere gemeente. Ook dan is contact onderhouden van belang aldus Versprille. “Ik heb gemerkt dat jongeren met autisme het soms prettig vinden om schriftelijk te communiceren. Per e-mail kun je contact onderhouden en ingaan op vragen die er leven en meeleven bij belangrijke gebeurtenissen. Toch is het ook van belang elkaar fysiek te ontmoeten. Dat kan zijn als de jongeren bij de ouders komen een weekend thuishkomen.”

Vanuit een andere kerkelijke gemeente

Andersom komt het voor dat jongeren uit een andere woonplaats komen en zich aansluiten bij de plaatselijke gemeente. Dan is de vraag hoe je jongeren uit een woonvoorziening bij de plaatselijke kerkelijke gemeente kunt betrekken. Versprille vindt dat niet eenvoudig. “Persoonlijk ken ik deze situatie niet of nauwelijks in onze gemeente met betrekking tot autisme. Er zijn uiteraard pleeggezinnen en gastgezinnen en we hebben woonvormen in Barneveld waar jongeren met autisme wonen. In onze gemeente geeft ouderling Romijn aangepaste catechisatie.

Daar komen ook jongeren van buiten onze eigen kerkelijke gemeente. Juist de persoonlijke aandacht, de rust en de wijze waarop naar hen geluisterd wordt en er mee omgegaan wordt, geeft een band. Wanneer een jongere met autisme in een gast- of pleeggezin verkeert, zijn ze er bij, bij het huisbezoek en is er dan een moment om aan hen aandacht te geven.” Van belang is de afstemming met de kerkenraad van de gemeente waaruit de jongere afkomstig is en met hen af te spreken wie de ambtelijke begeleiding op zich neemt, zodat de jongere niet tussen wal en schip raakt.

In alle situaties blijft het persoonlijk gesprek met de jongere van groot belang, Versprille vertelt dat hij de jongere graag persoonlijk spreekt, zodat hij rustig alleen met hen kan spreken. “Er zijn woonvoorzieningen waar dat lastig is en dan is het van belang dat je een moment afspreekt dat een spreekruimte of woonkamer even vrij is en er op dat moment niemand anders is. Een alternatief is dat je afspreekt buiten de woonvoorziening, bijvoorbeeld in een zaal bij de kerk of bij de ambtsdrager thuis.”

Tekst: Bart-Jan Noorlander

Activiteiten

AUTISME IN RELATIE

Voor mensen die getrouwd zijn met een man of vrouw met autisme wordt donderdag 3 juni 2021 een bijeenkomst gehouden. Mevrouw J.H. (Jarieke) Colenbrander spreekt over het thema *Ik wil niet moeten kiezen; loyaliteit naar je kind én naar je partner met autisme.*

Meer informatie

JONGEREN MET AUTISME

Voor jongeren met autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie wordt zaterdag 5 juni 2021 een jongerendag gehouden. Het thema is *Leven met autisme in de digitale wereld.* Eén van de jongeren levert een persoonlijke bijdrage over dit onderwerp.

Meer informatie

Voor de activiteiten geldt dat deze doorgaan onder voorbehoud van maatregelen rondom de verspreiding van het coronavirus.

Colofon

Deze nieuwsbrief verschijnt 4 x per jaar en wordt verspreid onder de mensen die bij Helpende Handen geregistreerd staan als belangstellenden voor onze activiteiten en publicaties over autisme.

Voor alle toekomstige data in deze nieuwsbrief geldt: Deo volente.

Redactie: Inge van Hell-
van Dijke en Bart-Jan
Noorlander
Eindredactie: Siegbert
Beukens